

Vánaligur fiskur koll-dømdur

Í fjør kravdi Heilsufrøðiliga Starvsstovan átta sendingar av fiski burturbeindar

Ikki er góðskan á fiski, eisini innfluttum fiski, altíð av tí besta og tað kemur fyri at heilar sendingar verða koll-dømdar sum mannaføði. Heilsufrøðiliga Starvsstovan kannar innflutta fiskin og í fjør gav Starvsstovan vinnuni boð um at beina eini 160 tons av fiski burtur.

Tá Starvsstovan kemur fram á vøru, sum er spilt ella av eini ella aðrari orsök ikki er hóskandi til fólkamat, kravur Starvsstovan vørna burturbeinda. Hetta verður gjørt við heimild í grein 11 í mat-vørulógini, sum millum annað sigur, at tað er ólógligt at selja slíka vøru. Eigarin kann kæra avgerðina hjá Starvs-

stovuni. Í fjør var ein slík avgerð kærð til landsstýrið.

Í fjør vóru umleið 60 tons av saltfiski koll-dømd. Saltfiskurin var trúur og gulnaður, tí hann var goymdur ov-leingi utan køling.

Ein fitt nøgd av Alaska toski var eisini koll-dømd. Her var talan um 34 plattir av frystum fiski og 17 plattir av saltfiski, ella góð 50 tons. Orsøkin til at fiskurin varð koll-dømdur var at hann var goymdur ov leingi. Tí var hann vorðin seigur og hevði ov høgt innihald av formalin og TVN. Formalin verður skapað í fiskinum meðan hann liggur.

jústinus

Reinførið á fiskavirkjunum er batnað:

Men vatnið er fram-vegis ov vánaligt

– Vánalig filtrering hevur við sær, at sóttreinsingin ikki er nóg virkin, sigur Heilsufrøðiliga Starvsstovan

Kanningar hjá Starvsstovuni vísa at reinførið á føroysku fiskavirkjunum var heldur betri í 1993 enn árið fyri. Men slagið av bakteriologisku trupulleikum er tó óbroytt.

Góðskan á vatninum á fiskavirkjunum er framvegis ov vánalig, hóast hon eisini er batnað í mun til 1992. Í 1992 vísu umleið 64 prosent av vatnsýnum, at góðskan var ov vánalig, meðan hetta tal minkaði niður í sløk 40 prosent í fjør.

Høvuðstrupulleikin við vatninum er framvegis vánaliga filtreringin. Hendan hevur við sær, at sóttreinsingin ikki verður nóg virkin og at bakteriumar gerast ov nógv í vatninum.

Kanningar av drekkivatninum sýna at í teimum bygðum/býum, har reinsiværker eru, er tann bakteriologiska vatngóðskan góð og fyri tað mesta á stöði við altjóða krøv, ið sett verða til drekkivatn.

Har einki reinsiværker er, er góðskan á vatninum heldur vánalig í mun til tey ásettú krøvini. Hetta kemst av at drekkivatnið í Føroyum er omanávatn og tí er ofta dálkað av skarnsbakterium frá fugli og seyði. Er vatnið dálkað við slíkum bakterium, kann tað vera ein sera munandi smittuberu. Í slíkum førum er oftast talan um ilsku í maga og gørunum, og vanligt er at hava skrapu, leyst lív, og

Reinføri á laksavirkjunum var sera gott í fjør

spýggja í nakrar dagar.

Fyri at tryggja eitt betri drekkivatn hevur Starvsstovan sett ein bólk at arbeiða við at leggja fastari karmar um drekkivatns-skipaninar. Bæði vatnverk og vatnveitingar skulu lógildast.

Vørugóðskan batna

Heilsufrøðiliga Starvsstovan letur betri at góðskuni á fiskaúrdráttum. Eitt

nú var góðskan á ídnaðarvørum, t.e. flakablokkur, fars og mix í lagi. Fyri góðskaðu vørna er stöðan í 1993 heldur betri enn í 1992, tá Starvsstovan metti at hon var ov vánalig. Her verður fyrivarni tikið, tí talið av sýnum var sera lítið.

Reinførið á laksavirkjunum var sera gott í 1993. Meðan listeria bakterian var funnin fleiri á laksavirkjum í 1992 var ongin funnin í

fjør.

Starvsstovan sigur at listeria monocytogenes bakterian er í minking. Í 1992 varð henda listeria bakterian funnin í øðrum hvørjum sýni, í fjør var hetta tal minkað niður í 10 prosent.

Listeria monocytogenes bakterian er tann vandamiklasta. Starvsstovan finnr ofta onnur minni vandamikil sløg av listeria. jústinus

Fimm gjørdust sjúk av salmonellu

– Føroyingar eiga at ansa eftir salmonellu hóast sjúkratilburðirnir eru fáir, sigur Starvsstovan

Enn hevur herviliga salmonellabakterian ikki gjørt so nógv um seg í Føroyum. Men hóast tað so ávarar Heilsufrøðiliga Starvsstovan, at vit eiga at ansa okkum fyri hesi bakteriu.

Í fjør vórðu fimm tilburðir av fólk, sum gjørdust sjúk av salmonellu, fráboðaðir. Heilsufrøðiliga Starvsstovan heldur ikki, at hetta tal er stórt, um vit samanbera okkum við okkara grannalond.

– Í Danmark vóru í fjør 4000 tilburðir av salmonellu. Samanmeta vit, so skuldu 40

føroyingar verið sjúkir av salmonellu í fjør. Vit hava bert hoyrt um fimm tilburðir, sigur Heilsufrøðiliga Starvsstovan í árs-frágreiðingini.

Starvsstovan sigur, at enn er helst lítið til av salmonellu í føroyska umhvørvinum. Kanningar á Starvsstovuni í 1991 av innvølum og skarni frá 136 líkkum vísu, at salmonella bert kundi ávisast í tí eina fuglinum. 20 kanningar av tilvildarlíggum høsnalorti kundi heldur ikki staðfesta salmonellu. Heldur ikki er salmo-

nella funnin í føroyskum fiskamjøli. Stórvegis kanningar av salmonella í føroyskum mati eru enn ikki gjørdar.

Orsøkin til at so fáir tilburðir vóru í fjør er møguliga, at salmonella ikki rættuliga hevur fingið fótin fastan í Føroyum. Men Starvsstovan heldur, at vit eiga ikki at siggja burtur frá, at føroyingar kanska í minni mun leita sær læknahjálpi vegna ígerðarsjúkur.

Hóast talið av salmonellatilburðum í Føroyum er lágt, so tykist tað at vera vaks-

andi. Nógva umrøðan av salmonella, eitt nú í Danmark, har talan næstan hevur verið um eina farsótt, hevur møguliga fingið føroyingar oftari at leita sær til lækna av ótta fyri bakteriuni.

Í Danmark verður leysliga metti, at talið av salmonellatilburðum er 10 ferðir hægri enn tað skrásetta talið. Er hetta galdandi í Føroyum, so er veruliga talið av salmonellatilburðum í fjør um hálvthundrað.

jústinus